

standaarden en aanbevelingen ter zake. Anders dan het eDavid rapport wordt hier ook digitale video- en geluidsbestanden behandeld en zijn er talrijke verwijzingen naar literatuur en (vooral) websites. Daartegenover staat dat de heldere technische achtergrondinformatie in deze Minerva-publicaties wat ontbreekt.

De publicaties van het Stadsarchief en Minerva vullen elkaar dus goed aan. Ze zijn zowel in gedrukte vorm als digitaal beschikbaar, en bovendien zijn ze gratis. Beide worden ze overigens ook aangevuld met een website die nog veel meer te bieden heeft. Wie alles wilde weten maar nog niet durfde te vragen, weet dus waar naartoe.

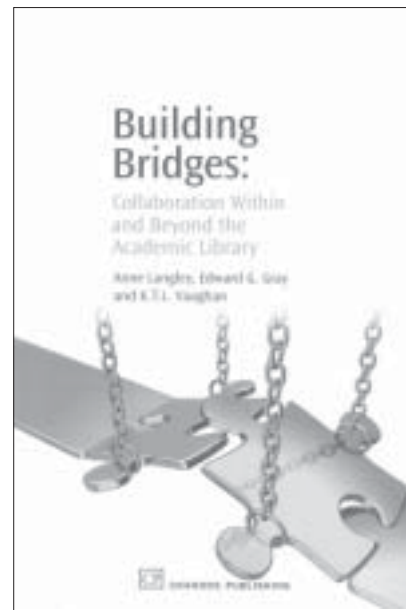
Henk Vanstappen, *bibliothecaris in Rubinianum*
henk.vanstappen@stad.antwerpen.be

Rapport digitaal beeldarchief: aanbevelingen voor het realiseren van beeldbanken, aan de hand van 'lessons learnt' en 'best practices' / Matthias Vandermaesen. - Antwerpen: Stad Antwerpen, 2005. - 118 p.

Technical guidelines for digital cultural content creation programmes / Pete Johnston and David Dawson (ed.). - Version 1.0. - [S.l.]: Minerva Project, 2004. - 63 p.

Good practices handbook / ed. by the Minerva Working Group 6. - Version 1.3. - [S.l.]: Minerva, 2004. - 60 p.

Deze praktische gids is in eerste instantie bedoeld om diegenen te overtuigen die het belang van samenwerking nog niet inzien. Wie al samenwerkt, kan het boek gebruiken als handleiding of checklist. De sterkte van het werk ligt vooral in de nadruk op de menselijke vaardigheden. De auteurs staren zich niet blind op technologie. Integendeel, voor hen ligt de kern van het succes in flexibiliteit, de wil tot verandering en de focus op resultaten. Een minder positief element van het boek is de neiging van de auteurs om ook banale zaken te vermelden. Dat je voor een meeting soms een zaal moet reserveren, is bijvoorbeeld nogal evident.

De auteurs hebben een praktisch werk willen schrijven en zijn daarin geslaagd. Wie zijn bibliotheekhoek wil verlaten en met andere afdelingen (ICT, faculteit etc.) wil samenwerken, hier heel wat praktische inspiratie vinden.

Carl Demeyere, *bibliothecaris ETEW (K.U.Leuven)*
carl.demeyere@econ.kuleuven.be

Building Bridges: Collaboration Within and Beyond the Academic Library / Anne Langley, Edward G. Gray and K.T.L. Vaughan. - Oxford: Chandos, 2006. - ISBN 1 84334 151 4 (paperback). ISBN 1 84334 200 6 (hardback)

Bruggen bouwen en samenwerken

Het boek wil academische bibliotheekmedewerkers aanzetten tot samenwerking over de muren van de eigen afdeling heen. In een heldere stijl nemen de auteurs de verschillende vormen van coöperatie onder de loep. Ze beklemtonen de noodzakelijkheid van samenwerking voor bibliotheken die willen overleven.

Persoonlijke competenties die je moet aanboren om tot een geslaagde samenwerking te komen, komen uitvoerig aan bod. Flexibiliteit en netwerking zijn belangrijke troeven evenals openheid en zin voor marketing.

Als je een project opstart met verschillende afdelingen, zijn er ook diverse punten die je in het oog moet houden. De auteurs vermelden onder meer hoe je deelnemers moet motiveren en welke regels je moet respecteren voor een geslaagde vergadering.

Je krijgt in dit boek ook een kort maar duidelijk overzicht van technologische hulpmiddelen die kunnen helpen. Handige formulieren en enquêtes om te evalueren via print, e-mail of web worden aangereikt. Gedetailleerde casestudies over interne en externe samenwerking sluiten het boek af.

Afstandsonderwijs en internetreferentiediensten

In hun inspanning om gebruikers van het afstandsonderwijs te voorzien van de meest effectieve en efficiënte diensten, werken bibliothecarissen meer en meer samen met de verschillende afdelingen in het hoger onderwijs en hun IT-departementen. *Improving Internet Reference Services to Distance Learners* duidt de inspanningen die bibliothecarissen moeten leveren om actief betrokken te worden bij de ontwikkeling van online cursusmateriaal en bij het management van de elektronische leeromgevingen, zoals Blackboard, Desire2Learn en WebCT. Steeds meer lijken bibliothecarissen de natuurlijke hoeders van het afstandsonderwijs. Ze dompelen zich onder in de cursusstructuur om uit te zoeken waar studenten ondersteuning nodig hebben, gebruiken internetbronnen om op een professionele manier

ondersteuning te bieden en te komen tot referentiemateriaal dat de kwaliteit van het afstandsleren kan vergroten. Dit werk moedigt bibliothecarissen aan om breder te denken over het aanbieden van diensten aan niet-traditionele gebruikers. Het benadrukt het belang van het ontwikkelen en het implementeren van een marketingbeleid. Het voorziet praktische informatie over het monitoren van online discussies, het ontwikkelen van interactieve tutorials en websites, het integreren van bibliotheekdiensten in het online cursusmateriaal en het geven van instructie. De artikelen behandelen het creatieve gebruik van de technologie, innovatieve oplossingen en de noodzaak van de menselijke tussenkomst. Tevens drukken ze op het belang van de communicatie en samenwerking met de verschillende afdelingen en studenten.

Het boek is logisch opgebouwd als een praktische handleiding bij het opstellen van een strategisch plan voor het implementeren of het verbeteren van de elektronische leeromgeving.

Uit de case van de Walden University Library aan de Indiana University-Bloomington blijkt dat er geen gedrukte collectie bestaat, er zijn enkel databestanden. Je krijgt een beeld van het ontwerp en de ontwikkeling van de internet-referentiediensten van de University of Illinois' Fire Service Institute en de inspanningen om via afstand ondersteuning te bieden aan laatste jaarsstudenten farmacie aan de University of Wisconsin-Madison. De redacteurs hebben zich tot experts gericht, die allemaal iets te melden hebben over het onderwerp, maar helaas komen de cases vrijwel allemaal uit de Verenigde Staten. Daarin wordt er wel veel aandacht besteed aan de valkuilen die bij zo'n project komen kijken en worden alternatieven geboden. Ze zijn mooi uitgewerkt en kunnen voor een pak inspiratie zorgen.

Het boek prijst zich terecht aan als een waardevol instrument voor bibliothecarissen die in een academische, onderwijs-, speciale en publieke setting werken en tevens voor gebruik in de bibliotheekopleidingen. Het werd een erg toegankelijk en leesbaar werk, tevens diepgaand genoeg om ook de oude rotten in het vak iets bij te brengen. Het is ook een hart onder de riem voor de bibliotheekmedewerkers die terecht geloven dat zij de spil kunnen worden in de groei van het afstandsleren. In het boek wordt dan ook gesproken over 'distance librarians'. Uiteraard zijn verregaande samenwerking en integratie van verschillende diensten in de onderwijsinstellingen noodzakelijk en moeten bibliothecarissen genoeg zin voor marketing aan de dag leggen, willen ze de trein niet missen.

Jan Van Hee, docent en zelfstandig adviseur
jvanhee@maarifa.be

Improving Internet Reference Services to Distance Learners / Edited by William Miller and Rita M. Pellen. - Binghamton: The Haworth Information Press, 2004. - ISBN (13) 978-0-7890-2718-6 of (10) 0-7890-2718-6.

Maak van je school een informatievaardige gemeenschap: een Angelsaksische handleiding

Wie de ideeën van James Henri – die elders in dit nummer van *Bibliotheek- & archiefgids* uitgebreid aan bod komen – er nog op wil nalezen in zijn eigen woorden, vindt een mooie samenvatting in het eerste artikel van *Leadership issues in the information literate school community*. Een artikel dat afsluit met een checklist waarmee je kunt nagaan of jouw school een informatievaardige gemeenschap is.

Henri verzamelde in dit boek, samen met Marlene Asselin, een reeks opstellen over schoolbibliotheken. De auteurs komen uit verschillende, hoofdzakelijk Angelsaksische delen van de wereld. De meeste bouwen voort op de ideeën die Henri in zijn bijdrage uiteenzet. Kapitzke is de meest kritische auteur van het gezelschap. In *Whose Community? Which Knowledge?* plaatst ze enkele vraagtekens bij het begrip 'the information literate school community'. Tegelijkertijd wijst ze in het meer praktische deel van haar essay op het belang van een kritische benadering van informatie. Sandra Lee gaat dan weer dieper in op het nut van kennismanagement in een schoolomgeving.

James Henri wijst er geregeld op dat mensen maar informatievaardig kunnen zijn binnen een bepaalde context. Ook Louise Limberg ziet het begrip ruimer. De meeste standaarden beschrijven een proces dat gaat van het vaststellen van een informatiebehoefte tot het verwerken en het gebruiken van gevonden informatie. In het enige Europese artikel uit de bundel beschrijft Limberg een Zweeds onderzoek dat aantoont dat dit hele proces zich op verschillende niveaus kan afspelen. Voor sommige leerlingen blijft het bij het opzoeken en verwerken van feiten, voor anderen gaat het om het kiezen van een standpunt. Op een derde niveau kunnen leerlingen informatie kritisch benaderen en verwerken. De niveaus kunnen afhangen van de leerling, maar uiteraard ook van het probleem dat hij of zij probeert op te lossen. Limberg stelt ook vragen bij het nut van standaarden voor informatievaardigheden. Uiteindelijk dreigen we met die standaarden het gedrag van leerlingen te beoordelen als juist of fout. Dat strookt niet echt met de constructivistische visie waarin de leerling zelf zijn kennis opbouwt.

In de workshop die James Henri in Diest begeleidde, legde hij de nadruk op het verwerven van invloed binnen

